

Nr 412

Av herr Hjalmarson m. fl., *angående värderingen av varulager vid beskattningen.*

(Lika lydande med motion nr 353 i Första kammaren)

Riksdagen beslöt år 1955 att som huvudregel för värdering av varulager vid inkomsttaxering skulle gälla, att varulagret icke får upptagas till lägre värde än 40 % av anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet efter avdrag för inkurans. I samband härmed stadgades, att denna regel skulle träda i kraft successivt och i sin helhet gälla fr.o.m. 1960 års taxering. Riksdagen har sedan uppskjutit det fulla ikraftträdandet till innevarande års taxering. Vid bedömandet av vilka regler som bör gälla vid inkomsttaxeringen måste särskilt beaktas varulagrets ekonomiska karaktär för handels- och produktionsföretag. Erfarenheten har visat, att sådana företag är tvungna att hålla sig med ett visst lager för att över huvud taget kunna bedriva sin verksamhet. Företagen kan inte lösgöra det i lagret investerade kapitalet, utan detta är lika hårt bundet som kapital investerat i anläggningstillgångar. Till den del lagret har angivna karaktär brukar det benämnas normallager. Under förarbetena till 1955 års omläggning av företagsbeskattningen diskuterades olika metoder för att bestämma normallagrets storlek i det enskilda fallet. Det visade sig icke möjligt att här finna någon generell formel, men principresonemanget måste det oaktat anses bygga på ekonomiska realiteter. En uppskrivning av varulagret leder till blott en skenbar vinst, alltså utan att företaget reellt visat en däremot svarande ökad avkastning. Den på uppskrivningen belöpande inkomstskatten träffar sålunda icke avkastningen—inkomsten utan företagets kapital. Detta är fallet oberoende av om företaget i övrigt visar vinst eller förlust.

I ett läge där företagens möjligheter att skaffa kapital är starkt beskurna blir den allmänna effekten av den i år framtvingade uppskrivningen en ytterligare begränsning av företagens tillgång på kapital. Uppskrivningen har drabbat företagen mycket ojämnt och utan hänsyn till det enskilda företagets konkurrensläge. Detta framstår som så mycket allvarligare som kostnadsläget inom industrien redan är mycket högt uppdrivet i vårt land och det inom åtskilliga branscher är att vänta en skärpt konkurrens gentemot utlandet under de närmaste åren. Uppskrivningen av varulagret har bl. a. drabbat den mindre företagsamheten, som för närvarande arbetar under ytterst besvärande villkor.

Såväl principiella som praktiska skäl talar enligt vår mening för en återgång till de vid föregående års taxering gällande varulagervärdesbestämmelserna. På grund härav förordar vi, att det år 1955 fattade beslutet om ett lägsta värde av 40 % ändras till att avse 30 %.

Åberopande det anförda hemställer vi,
att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

Lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att punkt 1 av anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla följande ändrade lydelse.

Anvisningar

till 41 §.

1. Inkomst av — — — särskilt stadgas.
För skattskyldig, — — — av följande.
Därest vinstresultatet — — — stadgade grunder.
Den i — — — nedan sägs.

Lagret vid beskattningsårets utgång må icke upptagas till lägre belopp än trettio procent av lagrets anskaffningsvärde eller, därest återanskaffningsvärdet å balansdagen är lägre, sistnämnda värde, i förekommande fall efter avdrag för inkurans.

Därest värdet å lagret, beräknat till anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet och i förekommande fall efter avdrag för inkurans, uppgår till lägre belopp än som motsvarar medeltalet av värdena å lagren vid utgången av de två närmast föregående beskattningsåren (jämförelseåren), må lagret vid beskattningsårets utgång i stället upptagas till lägst ett belopp motsvarande förstnämnda värde å detta lager efter avdrag med sjuttio procent av sagda medeltals värde. Därvid skola såsom värden å lagren vid jämförelseårens utgång hava upptagits anskaffningsvärdena eller, därest återanskaffningsvärdena å balansdagarna i fråga varit lägre, sistnämnda värden, i förekommande fall efter avdrag för inkurans. Föreligger sådant fall att sjuttio procent av nyssnämnda medeltalsvärde överstiger värdet av lagret vid beskattningsårets utgång, må avdrag åtnjutas jämväl för det överskjutande beloppet, därest en häremot svarande avsättning i räkenskaperna gjorts till lagerregleringskonto. Då avdrag för sådan avsättning medgivits, skall avsättningen återföras till beskattning nästföljande beskattningsår, därvid

frågan om avdrag för förnyad avsättning till dylikt konto får prövas enligt bestämmelserna ovan. Ingå i lagret råvaror eller stapelvaror, må lagret av sådana varor eller del därav upptagas till lägst sjuttio procent av värdet å tillgångarna i fråga beräknat efter lägsta marknadspris under beskattningsåret eller under något av de närmast föregående nio beskattningsåren. Därest sist angivna grund för värdering av varulagret eller del därav tillämpats, skall vad ovan sägs om värdering med hänsyn tagen till medeltalet av värdena å lagren vid utgången av de två närmast föregående beskattningsåren icke gälla.

Utan avseende — — — vara påkallat

Vad i — — — såsom skäligt.

Avdrag för — — — skattskyldiga angivit.

Vid bestämmande — — — eget kapital.

När fråga — — — skulle ifrågakommit.

Nedskrivning av — — — september beskattningsåret.

Vad här — — — årets inkomst.

Har avverkningsrätt — — — influtna likviden.

Om beskattningsmyndighet, — — — till beskattning.

Motsvarande gäller — — — års inkomstberäkning.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Stockholm den 26 januari 1961

Jarl Hjalmarson

Gunnar Heckscher

Ernst V. Staxäng

Tage Magnusson
i Borås

Carl Östlund

T. G. von Seth

Eric Nilsson
i Svalöv